

2015-2016 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
SAMSUN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ORTAOKUL-FEN BİLİMLERİ DERSİ İL ZÜMRE ÇALIŞTAYI RAPORU

a. Dersin Öğretiminde Uygulanan Etkili Öğretim Yöntem ve Teknikleri ile ilgili görüşler

Akıllı tahta ve EBA kullanımı öğrencilerin derse ilgilerini artırmakta ve kazanımların öğrencilere daha etkili ve verimli bir şekilde kazandırılmasını sağlamaktadır.

Bazı konuların dramatize edilerek öğrencilere daha kalıcı öğrenmeler sağladığı ve derse katılımı artırdığı ifade edilmiştir. Ayrıca drama tekniğinin öğrenciler tarafından oyun olarak algılanması dersin eğlenceli bir şekilde işlenmesine olanak tanıdığı ifade edilmiştir. Örneğin 8.Sınıf Canlılar ve Enerji İlişkileri Ünitesinde Fotosentez konusunda drama tekniğinin çok etkili olduğu ifade edilmiştir.

Laboratuvar kullanımının öğrenciler tarafından ilgi ile karşılanması, konunun kalıcı olması ve dikkat çekmesi açısından çok önemli olduğu vurgulanmıştır.

Gezi-gözlem tekniğinin kullanımı özellikle 7.sınıf İnsan ve Çevre Ünitesinde kalıcı öğrenmeler sağladığı ifade edilmiştir. Gezi-gözlem tekniğinin kullanımında planlamanın çok önemli olduğu hatta yakın çevrede var olan konu ile ilgili kuruluşlara (19 Mayıs Üniversitesi Planetarium, Bafra Kızılırmak Deltası, Çarşamba Ovası....) yapılacak ziyaretlerde bu planlamaya çok dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Özellikle Proje Tabanlı öğrenmenin Fen Bilimleri dersindeki birçok ünite-öğrenme alanına uygun olduğu ve çocuklara eleştirel düşünme, yaparak-yaşayarak öğrenme ve kalıcı öğrenmeler sağladığı vurgulanmıştır

Bazı soyut konuların öğretiminde deney- modelleme ve teknoloji destekli öğretim tekniklerinin kullanımının konunun öğrenciler tarafından daha kalıcı öğrenmeler sağladığı ifade edilmiştir. Örneğin 7.Sınıf Elektrik Ünitesinde Bilgisayar destekli ve interaktif etkinlik ve benzetim-animasyonların hem dersi zevkli hale getirdiği hem de öğrencilerde kalıcı öğrenmeler sağladığı ifade edilmiştir.

Bazı konuların öğretiminde İstasyon ve Öğrenme Halkası yöntemlerinin birlikte uygulandığı takdirde öğrencilerde kalıcı öğrenmeler sağladığı vurgulanmıştır. Örneğin 5. Sınıf Canlılar Dünyası Ünitesinde canlıların sınıflandırılması ve genel özelliklerinin işlenişinde çocukların gruplara ayrılarak istasyon yöntemiyle canlıların resimlerini çizerek her bir istasyonun bir canlıyı ve özelliklerini araştırıp yazarak tüm canlı gruplarını daha kolay sınıflandırdığı ve yöntemin devamında öğrenme halkası yöntemi de kullanılarak çocuklara canlıları sınıflandırma ve genel özelliklerini ifade etme olanağı sağladığı ifade edilmiştir. Ayrıca istasyon yönteminin yenilenebilir ve yenilenemez enerji kaynakları konusunun işlenişinde çok etkili olduğu ifade edilmiştir.

Fen Bilimleri dersinin etkili işlenmesi için EBA da yayınlanan kazanım kontrol testleri kullanılarak öğrencilerin konu sonu başarı düzeyleri tespit edilmektedir. Sınıflar arası ders bilgi yarışmaları yapılabilir. Sınıflar arası düzey farklılıklarının olmasından dolayı yöntemler farklı alabiliyor.

b-Dersin Öğretiminde Kullanılan etkili materyaller ile teknolojik alt yapı ve içeriklerle ilgili görüşler

EBA ve içerikleri konusunda internet sıkıntısı olduğu, EBA içeriklerinin önceden incelenerek uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. Sadece EBA içerikleriyle ders işlenmesinin öğrencileri sıkacağı da ifade edilmiştir. EBA ‘ dan öğrencilere test-doküman paylaşımının öğrencilerin takibi açısından etkili olduğu vurgulanmıştır. İnternet aracılığıyla go-lab adlı siteden deneyleri sanal ortamda yaparak etkili ders işlendiği ifade edilmiştir.

Ders kitabı içeriklerindeki bilimsel hataların giderilmesi ve ders kitaplarındaki etkinliklerin bol örneklerle zenginleştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Öğrenci Çalışma kitaplarının tekrar kullanıma sunulmasının dersin işleniş açısından daha etkili olacağı ifade edilmiştir.

Genel olarak köy okullarında yeterli deneysel materyal olmadığı için etkin deney ve uygulamalı eğitim yapılmadığı belirtilmiştir.

Soyut bazı konuların öğretiminde modeller kullanmanın çok etkili olduğu ifade edilmiştir. Özellikle 6.Sınıf Maddenin Tanecikli Yapısı Ünitesinde Atom kavramının soyut olması nedeniyle oyun hamurları kullanarak element ve molekül kavramlarının daha somut öğrenilmesi sağlandığı ifade edilmiştir.

c.Derse katkı sağlayan Okul İçi ve Dışı Sosyal-Kültürel ve Sportif Etkinliklerle İlgili Görüşler

Meteoroloji gezisi, su arıtma tesisi, baraj ve benzeri gezilerin faydalı olacağını belirtildi. Konu sonlarında Passaparolla, kim 500 puan ister gibi yarışmaların yapılmasının öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağlama konusunda çok etkili olduğu ifade edilmiştir.

Konulara uygun olan okul dışı çevre gezilerinin konunun etkin öğrenilmesinde faydalı olacağı ifade edilmiştir (Kimya Enstitüsü, Geri Dönüşüm Merkezleri, Gözlem Evleri, Hayvanat Bahçeleri, Bilim Müzeleri (Feza Gürsoy gibi) Cam fabrikaları).

Konuların Beden Eğitimi dersi ile ilişkilendirilerek okul bahçesinde sportif oyunlarla işlenmesinin çok etkili olduğu ifade edilmiştir.

Sosyal sorumluluk projelerinin öğrencilerin katılımıyla yapılmasının öğrencilerinin gelişmesine faydalar sağladığı görülmüş, bu projelerin daha yaygın hale getirilerek devam etmenin iyi sonuçlar doğuracağı belirtilmiştir.

Çocukların zaman zaman sosyal ve sanatsal etkinliklere (sinema, tiyatro, opera, bale vb) götürülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

d. Etkili Sınıf Yönetimi, Öğrencilerle Etkili İletişim ve Akademik Başarının Artırılmasıyla İlgili Görüşler

Davranış bozukluğu olan öğrencilerin aileleri sık sık iletişim kurularak ve iş birliği yapılarak bu problemin ortadan kaldırılabileceği özellikle veli ziyaretlerinin bu durumdaki öğrencilerin davranış bozukluğunu gidermede ve etkin sınıf yönetiminde çok faydalı olduğu bununla birlikte olumlu davranış gösteren öğrencilerin velilerine teşekkür mektuplarının gönderilmesinin öğrencinin olumlu davranış sergilemeye devam etmesi ve bu konuda aktif güdülenmesinin sağlanması yönünde etkili olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca davranış ve kıyafet yönünden öğretmenin model olduğu ve öğretmenin her ortamda bunlara dikkat etmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tam gün eğitime geçen okullarda sınıf mevcutlarının fazlalığı sınıf yönetimini olumsuz etkilediği ifade edilmiştir.

Sınıf yönetiminde tatlı sert olmanın çok faydalı olduğu ifade edilmiştir. Yani öğretmenin durumun, dersi yönlendireni, eğlendireni ve takip edeni olmayı başarabilen birisi olması gerektiği vurgulanmıştır. Sınıf atmosferi sınıflara göre de değişiklik göstereceğinden öğretmenlerin bu durumlara ayak uyduracak yeterlilikte olması gerektiği ve öğretmenlerin sınıf yönetiminde bol bol etkinlik yapması ve öğrencileri sürekli iş başında, meşgul hale getirebilmesinin en etkili sınıf yönetimini sağlayacağı ifade edilmiştir. Bununla birlikte öğrenci-veli-okul iş birliğinin sınıf yönetiminde çok etkili olduğu belirtilmiştir.

Akademik başarının artırılmasında ünite sonlarında yapılan bilgi yarışmalarının hem rekabeti hem de kazanımları istenilen seviyelerde tuttuğu ifade edilmiştir. Okul koridorlarına Bilim Sokağı yapılarak konu ve kavramlarla ilgili görsellerin öğrencilere daha ilgi çekici sunulmasının her

an öğrenciyi öğrenmeye açık tuttuğu bu sayede konularla ilgili kavramların kalıcılığını sağladığı ifade edilmiştir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının akademik başarının artırılmasında çok etkili olduğu ifade edilmiştir. EBA' daki kazanım testlerinin konuları kavrama açısından etkili olduğu ifade edilmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarından dolayı oldukça olumsuz etkilenmeleri akademik başarıda istenilen seviyenin yakalanmasında engel teşkil ettiği, ergenlik döneminde yaşanan psikolojik sorunların iletişim ve akademik başarıya olumsuz etkilediği, Öğrencilerdeki çağın getirdiği teknolojik bağımlılığın dikkat eksikliğine neden olması nedeniyle iletişim ve akademik başarıyı olumsuz etkilediği, öğrencinin verimli ders çalışma yöntemlerini bilmemesi ve kullanmaması başarıyı olumsuz etkilediğini ve bu konuda öğrenciler bilinçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

e. Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili Görüşler

Yazılı sınavların essey (Klasik, boşluk doldurma, eşleştirme, bulmaca, kavram haritası, çoktan seçmeli test..) tipi yapılmasının yapılandırması yaklaşımın bir gereği olduğu bu anlamda öğrencilerin sınıf içinde yaptıkları ürünleri ürün dosyası şeklinde tutmaları ve dönem ve yıl sonunda sürece dayalı değerlendirme kriterlerine göre değerlendirilmeleri gerektiği vurgulandı.

Proje görevinde velilerin daha çok etkin olduğu ve sadece not için yapıldığı bunun için malzemelerin getirilerek görevin sınıfta yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ölçme ve değerlendirmede karma tekniklerinin kullanılmasının etkili olduğu ifade edilmiştir.

Eşleştirme etkinlikleri ile yapılan ölçme ve değerlendirmede olumlu sonuçlar elde edildiği, kavram yanılgılarının ortaya çıkarılmasında kavram değişim metinlerinin çok etkili olduğu bununla birlikte kontrol listeleri ile ölçme ve değerlendirmede yüksek başarı elde edildiği vurgulanmıştır. Balık kılıcı yöntemi ile öğrencilerde neden sonuç ilişkisinin yapılan ölçme değerlendirmede kazandırıldığı belirtilmiştir.

Proje görevleri ile ilgili olarak süreç takibinin yapılması, projelerin deneysel olması ve sunum kısmının öğrenci tarafından yapılmasının projenin daha etkili hale gelmesini ve hedefine ulaşmasını sağladığı ifade edilmiştir. Fen bilimleri dersinde verilen proje ödevlerinde matbu yazıya dayalı hazırlanması yerine el becerisine dayalı ve duyu organlarının kullanıldığı basit ama kalıcı öğrenmeyi destekleyen proje görevlerinin verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. (Direnc konusunda iletken kablo ile basit reosta yapılması). Dönem içinde ünite sonlarında kazanım değerlendirme sınavları yapıp kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilebileceği vurgulanmıştır.

Yapılan sınavların sonunda sınav analizi yapılması eksik konuların tespit edilerek gerekli dönütlerle eksikliklerin giderilmesinin gerekirse konunun tekrar edilmesinin ölçme değerlendirmede

etkili olduğu ifade edilmiştir. Açık uçlu yorum sorularının hem öğrencilerin konu ile ilgili ön bilgilerini ölçmede hem de girecekleri sınavlar açısından önemli olduğu belirtilmiştir.

f. Dezavantajlı Öğrenciler ile ilgili Örnek Çalışmalar

Dezavantajlı öğrenciler ile ilgili merkezi sistem ortak sınavlarında bu öğrencilere yönelik özel soruların hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. 8. sınıf BEP' li öğrencilerin TEOG sınavına katılmaması gerektiği ifade edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler için de sorunlar yaşandığı, Türkçe bilmeyen öğrencinin sınıftaki sınavlarda, teog v.b sınavlarda başarısız olduğu ifade edilmiştir.

Bedensel engelli öğrenciler için okul ve sınıf ortamında tedbirler alınması gerektiği, özel alt eğitim sınıflarının kapanıp, normal dersliklerde eğitim-öğretime devam etmesi gibi bir çalışmanın yarardan çok zarar getireceği belirtilmiştir.

Özel eğitim öğrencilerine yönelik yapılan özel çalışmalar (büyük puntolu çalışma kâğıtları gibi), ön sıraya oturtma veya özel sevgi gösterme ile derse katılım konusunda büyük katkılarının olduğu ve sınıf disiplinin de korunması adına faydalı olduğu vurgulanmıştır. Özel eğitim öğrencilerine verilen kolay ve yapılabilir proje ödevlerinin puanla ödüllendirilmesi ile öğrencilerin daha kolay motive edilebildiği belirtilmiştir.

Destek sınıflarının çoğaltılmasının öğrenci için faydalı olduğu, destek eğitim sınıfının çoğu okulda olmadığı belirtilmiştir. Bedensel faaliyetlerde aktif olan duyma ve konuşma konusunda eksik olan öğrencilerin resim ve spor ile ilgili konularla ilişkilendirerek konunun daha etkili işlenebileceği ve kaynaştırma öğrencilerine uygun olarak kitapların hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

Dezavantajlı öğrencilerin okul aile iş birliğinin Rehberlik Servisinin plan ve çerçevesinde yapılması gerektiği, dezavantajlı öğrencilerin yetenek derslerine yönlendirilmesinin başarıyı arttıracığı, özel eğitim okullarında eğitim görmelerinin onların faydalarına olacağı ayrıca Suriyeli öğrenciler için de özel sınıflar oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

g. Serbest Zaman, Öğrenci Kulüpleri, Toplum Hizmeti, Değerler Eğitimi, Hijyen Eğitimi, Sağlıklı Beslenme, Doğa sevgisi, Veli Ziyareti, Aile Eğitimi, Yönelme, Kariyer Günleri, Meslek Tanıtımı vb. iyi örnek çalışmalar, Okuma Yazma, Okuma Alışkanlığı, Matematik becerileri geliştirme, kültür-sanat, sportif örnek çalışmalar

Toplum hizmeti kapsamında Huzur Evi Ziyaretleri, Lösemili Öğrencilerin Ziyareti, Ağaç dikme etkinlikleri, Çevre Temizliği ve koruma etkinlikleri, Meslek tanıtımı vs. gibi etkinliklerin

düzenlendiği, kariyer günleri kapsamında lise tanıtım gezilerinin yapıldığı, okuyorum-geziyorum, okur-yazar buluşması, kitap fuarı gezilerinin çeşitli okullarca düzenlendiği ifade edilmiştir.

Öğrenci kulüplerinin kendine ait bir saatinin olmamasının uygulanabilirlik açısından büyük sıkıntılar doğurduğu bu yüzden bu etkinlikler için planlanmış saatler olması gerektiği ifade edilmiştir.

Ayın En Temiz Sınıfı uygulaması ile sınıflara aylık olarak o günün nöbetçi öğretmenleri tarafından günlük puan verilerek beyaz bayrak ve belge ödülü verilmesi eğitim ortamlarının temiz tutulması ve temizlik alışkanlığının kazandırılması açısından çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Sağlık beslenme ve hijyen konusunun 5. Sınıflarda müfredata eklenmesi veya normal ders saatine eklenecek haftada 1 ders saati ile bu konuların öğrencilere verilmesi sağlanmasının faydalı olacağı vurgulanmıştır.

Okulda yapılan aylık okul içi bilim günleri etkinliği ile öğrencilerin bilime merak duymaları ve çevrelerine karşı duyarlı olmaları sağlandığı çeşitli okullarımızca ifade edilmiştir. Sınıflar arası yapılan sportif faaliyetler ve bilgi yarışmalarının sınıflar arası diyalogu güçlendirdiği ve serbest zamanları etkili kullanma becerisini geliştirdiği belirtilmiştir. Ödüllü kitap okuma ve okuduğunu anlama yarışmaları düzenlenerek öğrencilerde okuma alışkanlığının arttığı belirtilmiştir. Ayrıca okullarda hobi bahçesi yapılabileceği, Science Cumps gibi yarışmalara başvurunun desteklenmesi gerektiği ve bu yarışmanın faydalı olduğu ve öğrencilerin eğlendiği belirtilmiştir.

Öğrencinin farklı meslek gruplarını çalışma sahasına götürmenin ve farklı meslek grubunda görevli insanların okula davet edilerek kariyer günleri yapılmasının öğrencilerde mesleki anlamda olumlu etkiler yarattığı vurgulanmıştır.

h. Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi İle ilgili Görüşler

Öğretmen yeterliliklerini arttırmak adına yapılan hizmet içi eğitimlerin arttırılması gerektiği bu konuda yetkin kişilerin sunumları yapmasının eğitimlerin daha verimli geçmesi açısından önemli olduğu belirtilmiştir.

Öğretmenlerin yurt içi ve yurt dışı gezileri ile mesleki eğitime katkı sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Lider Öğretmen Eğitimi, üniversite destekli projeler gibi özel düzenlenen projelerin takip edilmesi ve katılımın sağlanmasının öğretmenin mesleki anlamda gelişimi açısından çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğretmen eğitiminde yüz yüze eğitimlerin her zaman daha etkili olduğu öğretmenlere eğitim koçluğu eğitimlerinin de verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Öğretmenler için kılavuz kitap uygulamasının etkili olduğu bu yüzden tekrar uygulanmasına geçilmesinin derslerin daha etkin ve verimli işlenmesine olanak sağlayacağı belirtilmiştir.

Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğünün yayınladığı 55 Hikaye 55 Öğretmen kitabı tavsiye edilmiştir. Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Biriminin yürüttüğü “Tabiatta Ders Var” projesinin devam etmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Aday öğretmenlere verilen okunması gereken kitaplar ve filmler diğer öğretmen ve öğrencilere de tavsiye edilmiştir. Kara tahta, Sınıf, Canım Öğretmenim, Birinci Sınıf, Kör Nokta filmleri de tavsiye edilmiştir. Doğunun Bilgisi, Batının Bilimi, Cahil Hoca, Eğitim Üzerine, Sofie'nin Dünyası kitapları tavsiye edilmiştir.

Bakanlığın önerdiği filmlerin izlenmesi önerilmiştir.

- 1- İki Dil Bir Bavul
- 2-Billy Elliot
- 3-Koro
- 4-Yerdeki Yıldızlar
- 5-Kara Tahta
- 6-Ölü Ozanlar Derneği
- 7-Sınıf
- 8-Tepetaklak Nelson
- 9-Canım Öğretmenim
- 10-Sevgili Öğretmenim
- 11-Üç İdiots
- 12-Asyanın Kandilleri
- 13-Birinci sınıf
- 14-Süpermani Beklerken
- 15-Olmak ve sahip olmak
- 16-Can Dostum
- 17-İmparator Kulübü
- 18-Kara
- 19-Özgürlük Yazarları
- 20-Pac Adams
- 21-Kör Nokta
- 22-The Blindside

23-Her Çocuk Özeldir.

24-Benim Adım Khan gibi filmlerde önerildi.

1. Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığından Talepler

- Okulların Laboratuvar ortamlarının çağın gerektiği şekliyle güncellenmesi ve eksikliklerinin giderilmesi
- Adım Adım Başarı projesi içerikleri daha zengin hale getirilmeli
- Eğitim Bilişim Ağındaki İçeriklerin ve etkinliklerin daha etkin kullanımı için fiber internetin tüm okullara yaygınlaştırılması
- Öğretmen Kılavuz kitapları ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının bilhassa Fen Bilimleri dersi için tekrar basılarak uygulanması
- Öğretmenlerin gerek ulusal gerekse uluslar arası konferans ve eğitimlere katılımlarının kolaylaştırılması ve bu yönde teşvik edilmesi
- Fen Bilimleri Ders Saatinin 1 saat uygulama olacak şekilde artırılması
- Bilim Müzeleri ve Kampüslerinin kurulması ve okulların bu kampüslere ulaşımının sağlanması ve bu konuda gerekli çalışmaların yapılması
- Ders Kitaplarındaki bilimsel hatalar giderilerek bu şekliyle çoğaltılması

Not: 28-29 Haziran 2016 tarihinde İl Zümre Çalıştayına katılan İlkadım, Atakum, Canik ve Tekkeköy ilçelerinde görev yapan ortaokul Fen Bilimleri Öğretmenlerinin çalışma raporlarına göre tanzim edilmiştir.

Serkan ÖZKAN
Fen Bilimleri Öğretmeni
(Raportör)

Tamer OCAK
Fen Bilimleri Öğretmeni
(Raportör)